

Nedėldienio Skaitymas.

NEDELINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
be prisiuntimo metams 1 rub. 40 kap.
pusmečiui 70 kap.

Rėd akcija Kaune.
REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS
Kunigas pralotas Antanas Karosas

◀◆◆ Už atskirą numerį 4 kap. ◆◆▶

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapjo 20 kap.

№ 46 Kaunas 31 Spalių (13 Lapkričio) mėn. d. 1906 Pirmi metai.

„Draugija“

Literatūros, mokslo ir politikos laikraštis, pradės eiti prieš Kalėdas iš Kauno syki per mėnesį. Kaina metams 6 rub., pusmečiui 3 rub. atskiras numeris 60 kap.

Prenumeratą priima „Draugijos“ leidėjas ir redaktorius

Kun. A. Dambrauskas.

Ar reikalingas parapijoms knygynas?

Tai tau! ėmė ir paklausė. O ar reikalingas maišelis su rugių grudais, daržas su kopustais ir batviniais? Ką? Duona ir batviniais papenėsi poną pilvą, o su geromis knygutėms sesutę dvasią. Ar reikalingas parapijoms knygynas? neverta ir klausti. Butų gerai, kad kiekvienas žmogus turėtų po knygynėlį, kiekvienas sodžius. Ale ką tu žmogus, kad tos knygos tebebrangios... vienas, du, tris neįveiksi, o kad visa parapija susitars, tai kas kita. Tas kapeiką, tas kapeiką, žiurėk jau rublius ir besas, o jei vienas givėnėlė, kits auksiniuką, o kitasis ir visą rublį, tai, bro-lau, ir nepajusi kaip ir šimtukas sumesta, o už 100 rublių, ant galo, kad ir už 60—80 rb., vyreli tu mano, knygų tiek prisipirksi, kad kelias lentynas apkrautumei. Pats mačiau, kaip vienoj parapijoj klebonas iš sakyklos paragino dėtis ant knygyno. Parapijonai parėję namo išsirinko rinkėjus, kurie eidami per sodžių meldė kiekvieno, kas kiek duos, susidėjo arti šimto

rublių, knygų turį arti 300 r., ir tai dėjo nevisa parapija. Ir pinigų, sako, dar likę.

O dabar kad džiaugias tai džiaugias. Davęs auksiniuką, gali perskaityti knygų už 100 rb. Kad nori, dar syki klausk, ar reikalingas parapijoms knygynas, bet ir aš paklausiu: jeigu ne, tai kodėlgi anoje parapijoj knygyninkas per savaitę padalija arba sumaino į 40—50 knygų. Kaip senos knygos nusibos, tai vėl susidėję nusipirks, kad tik spaustuvininkai paskubtų spausdinti. Dėku Dievui, tokių knygynėlių mūsų Lietuvėlėj jau yra geroka saujelė, pav. Skapiškyj, Kuliuose, Švėkšnoj, Utenoj, Plungėj, Panemunėlyj, Užpaliuose, Vabalninke ir kitur. Reikia tikėtis, kad nelauksime ir metų, kaip tokie knygynai atsiras prie kiekvienos bažnyčios. Tiesa, yra tokių, kurie policijos nugastauja, tarytum įsteigti knygynas, tai svetimą žirgą nujoti. Sako: ims ir nuštriopys, o įnirtęs uredninkas gali dar ir knygas sukapoti. Ė, brač, turi uredninkai darbo ir be knygynų naikinimo. Bet klausyk, ką aš pasakysiu: Jei Tamsta norėsi **viešą** knygyną įsteigti, iškabą ant durių parioglinti, kaip antai Kauno katalikai-lietuviai, tuomet reikia ir p. gubernatorius paklapatyti, bet jei įsteigi **privatišką** knygyną, tai niekam nei gero žodžio. Parapijos kuygynėlis, tai toks-pat bažnyčios turtas, kaip ir kitos knygos: mišolai, brevijorai, metrių knygos ir t.t. arba kapos, arnotai, kamžos, kurius įsitiiekiant juk nieko nesiklausiama. O gal sakysi, kad ne. Man regis, kad tuos knygynus butinai reikėtų ir į bažnyčios inventorių įrašyti. Kitasis vėl, gal, sakys, be leidimo aukų rinkti nesant valna. Vieni tik juokai! Užginta ponevalia reikalauti, o teip kas kam darbo, ant ko aš pinigus išleidžiu, kad tik ant Dievo garbės, arba artimo naudos. Negut, sakyčiau, konsistoriaus reikėtų klausties. Ak, vyručiai ir moterėlės, knygynai turi buti prie kiekvienos bažnyčios ir tai kuogreičiausiai įrengti. Butų gėda toms parapijoms, kur nežadėtų knygyno pas savęs įsteigti. Gal mislijate, kad ant savo teismo V. Dievas nepaklaus: mano su-

neliai, galėjote knygyną įsteigti, o ar įsteigėte? arba kito: buvo knygynas, o tu ar daug prie jo prisidėjai? Daug pinigų turėjai, o ar palikai mirdamas, ben supuvusį skatikėlį ant parapijos knygyno? R.M.

Ar akis už akį ar protas ir apšvietimas.

Lietuvoje, kaip ir visur ant šio margo svietelio, yra įvairių santikių tarp įvairių luomų. Laikams besimainant ir apšvietimui besiplatinant, mainosi irgi tie santikiai ir visados labiau ant gero. Bet ne visiems tinka eiti tuo istorijos pramintu keliu, ne visi nori prisitaikinti prie tokios ramios kultūriškos pirmynėigos. Yra trokštančių viską umai permaintyti ir su prievarta visuotiną gerovę pakelti. Taigi tiems santikiams pataisyti laikas nuo laiko kildavo po įvairius pasaulio kraštus maištai ir sumišimai revoliucijomis vadinami. Plusdavo kraujas, liepsnose dingdavo turtai ir vietoje pirmynžengti, kultūriškas darbas likdavo sustabdytas; ušėidavo reakcija, tai yra dar didesni suvaržymai, ir iš laukiamųjų neva revoliucijos vaisių pasinaudodavo ne visnomene, bet kas buvo gudresnis nuo krašto.

Taip sako istorija apie įvairias revoliucijas ir mės patįs tą matome mūsų laikuose: kuomi pasibaigė pernykštieji streikai, maištai ir sumišimai Rosijoje, ar štai salip mūsų pas Latvius?—Dar didesniais suvaržymais ir prievarta! O koki buvo iš to viso kultūriška nauda?—Jokios! tik nuostoliai ir pragaištis!

Vienog kaikiuriems Lietuvos „susipratusiems darbininkams“ ir tėvynainiams tas dalykas nerupi: jie užmerkę akis kursto Lietuvos žmones prie streikų ir sumišimų, kitaip sakant prie revoliucijos.

Štai kelias dienas atgal nepaprastu budu, nės po „Nedėld. Skaitymo“ krasos juosta gavu išprausta 20-ji numeris „Naujosios Gadynės“. Perskaičiau jį kiaurai visą ir pamachičiau, kad to laikraščio leidėjai ir sandarbininkai priguli prie aukščiau minėtos rūšies darbininkų, kurie stengiasi su prievarta mus laimingais padaryti. Jie kelia Lietuvos lauko darbininkus prie visuotino streiko, neatsižvelgdami į tą, kad tokiais savo rupesniais panašus tampa anai meškai, kuri gynė miegtantį žmogų nuo mūsų: išpradžią su šakele muses gėniojo, o kada jos dideliai įgriso, pasiėmė akmenį ir patykojus nutupusią muselę ant kaktos, trenkė juomi taip, kad į kevalus galvą sutreškino.

Šį kartą „Naujoji Gadynė“ smarkių smarkesniai užpuolė ant santikių tarp Lietuvos dvarponių ir jų darbininkų. Tarp kitų priežaščių savo užpuolimų jį pati paduoda ir šokia: „rašo mums pagalios, kad daugelyj vietų dvarų darbininkai pyksta ant socialistų, buk šie įstumę juos į vargą ir laukia dabar, kad socialistai ateitų jų išgelbėtų. Kai-kur net ligi to priejo, kad atsisako skaityti „Naują Gadynę“ už tai, buk šį rašiusi, kad bus „taip ir taip, o dabar esą nieko nėra“! O ką skaitytojau, svarbi tai priežastis kurstyti darbininkus prie streiko, stumti dvi luomi į ekonomišką kovą?!

Nukaltinus galutinai „nelabus pasielgimus dvarponių“, „N. Gadynė“ aiškina, kas tai yra socialistai, kad „socialistai nėra tai tokie žmonės, kurie suteikia darbininkams visokias geroves, be jokio iš jų pusės pasistengimo“, bet „yra tai labiau susipratę darbininkai, kurie po socializmo veluku susitelkė tik kovoti už pagerinimą darbininkų gyvenimo“. Na gi ir kovoja, taip, kad darbininkai, ti nuo smugio anos meškos, gyvasties nustoja. Mat ponai socialistai skelbia seną žydų įstatymą: *akis už akį, dantis už dantį*: tau padarė kas pikta, daryk jam dvigubai; vyrai! jumis skriaudžia ponai, skriauskite juos dvigubai: „tegu palieka nekulti javai, te-

dvesia gyvuoliai, nė kieno nešeriami, tegu kitą metų laukai dirvonais guli, o šimet pasėtieji javai, tegu laukuose pūsta! Tą vyrai galite padaryti par streikus ir boikotą—tai geriausiai jusų ginklai“!... Toksai tai socialistų mokslas.

Pagal socialistų, streikas ir boikotas tai vienatinieji budai apsiginimo darbininkų. Užkaitę, įnirtę, jie nemato, kad streikas ir boikotas visados abiem pusėm išėina ant blogo. Streikas ar boikotas tai bedarbis, o bedarbis mažina produkciją—išdirbimus, tuogi pačiu mažinasi šaltiniai žmonių gerovės. Be to streikai, tai peilis dviašmenis: jeigu streikuoja darbininkai, gali sustreikuoti ir dvarponiai. Štai ta pati „N. Gadynė“ praneša, kad Suvalkų gub. dvarponiai pradėjo boikotuoti darbininkus: „jie tyčia nesisamdo darbininkų kitiems metams“ (mat Suv. gub. metai skaitosi nuo šv. Martino).

Ir ištikrųjų, kai-kur darbininkai išsigando, pabugo likti su šeimynomis be darbo per žiemą. „Bet ta baimė bereikalinga“! šaukia N. Gadynė, „dvarponis be darbininkų negali apseiti! Eikite darbininkai išvien, niekur nesisamdykite—ponas galų gale bus priverstas visus pasisamdyti“!

Tušti tai klyksmai ir paraginiūnai. Tegū geriau socialistai pasako, dėlko ponas negali apseiti be darbininkų? Jug streikuoja, streikuoja fabrike, ir ką daro fabrikantas?—uždengia fabriką ir galas! Ta pati „N. Gadynė“ dejuoja, kad tiek daug užsidėgė fabrikų ir begalis atsirado bedarbių Peterburge, Maskvoj, Varšuvoj ir t.t.—paduoda net skaitlių 16-kos tukstančių žmonių neturinčių darbo ir vis iš priežasties streikų! Dvarponiams dar lengviau sustreikoti, kaip fabrikantams: žemė, tai ne fabrikas—ji ir menkai dirbama šioj tokį vaisių neša. Fabrike žmogus vienas nieko nestengsi, o prie žemės, jeigu pareis ant to, ir vienas gali šiaip-ne taip verstiesi ir gyventi. Be to kiekvienas dvarponis visados atras kelius nuo seno jau jam ištikimus samdininkus, sumažins dirbamus laukus, apvais dirvonus, padidins ganyklas ir versis gyvuoliais. Žinau ir aš Lietuvoje vieną tokį dvarą, kur laukų visai nedirba, viskas paversta pievomis ir ganyklomis, vienais gyvoliais gyvenama ir dvėjais, trimis darbininkais viskas atliekama.

Jeigu tat dvarponiai ir didesnieji ukininkai ims susitelkę mažinti skaitlių darbininkų arba sunkiems laikams užėjus, visai ims mesti savo poniškus papratimus ir be daugelio kultūriškų dalykų apseisti, kur dings ir ką pradės tie tukstančiai bežemių, vargšų darbininkų be pastogės ir kąsnelio duonos. Mieste streikas gali tęstis mėnesį ir du, mieste yra visokių budų vienas kitam palengvinti ir padėti, o kaime streikas gali tvėrti metus ir dvejus ir išmėtyti darbininkai nei manyti nesumanys kaip savę gelbėti. Jau keli metai ir be socialistų ir be streikų bėga iš Lietuvos darbininkai galyatrukčiais, o užėjus kurstomai socialistų ekonomiškai kovai, paliks jiems vienas kelias eiti vogti, plėšti, deginti arba iš bado nusileisti ir veltui dėl kąsnelio duonos dirbti.—Tai tau bus puikus pagerinimas darbininkų gyvenimo ir paregėsimas tokias streikų pasekmes kaip buvo Rosijoje ir Latvijoje: lups žemdarbiai akį už akį ir dantį už dantį, jiems gi besipešant nejustinai taps užmešti ant kaklo dar aršesni retežiai kaip buvo. O socialistai kurstytojai bus sau po kitas šalis išbėgioję, nuo viso rankas nuplovę, kaip tai padarė Latvijoje. Pasirodė jie čion gana gražus ir ištikimi darbininkų draugai!

Beabejonės negalima girti visų santikių tarp dvarponių ir darbininkų Lietuvoje. Tiesa, dvarponiai permažai arba retkarčiais ir nieko nesirupina apie savo darbininkus, vienog svarbiausioji priežastis sunkaus padėjimo mūsų krašte lauko darbininkų ir regimai mažo duodamo jiems užmokėsnio yra tai sunkus mūsų krašto ekonomiškos stovis. Žemdirbystė kaip po dvarus, taip ir po sodžius kenčia krizisą, t. y. mūsų laikuose mainosi pamatinieji jos įstatymai:

visur pereinama į dauglankius ir gyvuolių veisimą; kaip pirmoji tvarka amžiais įvyko, taip ir naujai reikia laiko: žemė, tai ne fabrikas ar prekyba, kur per metus vienus antrus viską galima permaitinti, o čionai ir keliolikos metų neužtenka; toji gi sąlyga dar ilgus metus neduos mūsų ūkininkams pilnai iš žemės naudotiesi. Be to yra ir kitų ekonomiškų kliučių ir sunkenybių.

Taigi juokingi išrodo privadžiojimai „Naujosios Gdynės“: norėdama labiau paraginti lauko darbininkus prie streiko ji paduoda pavyzdį iš Prancūzų gyvenimo: „šįmet miestelyje Bri darbininkai nutarė pakelti streiką ir pastatė šokių reikalavimus: pirmo mokėjo vyrui po 1 rub. už dieną, o moteriškai po 60 kap. išėjus metus. Dabargi darbininkai pareikalavo, kad metai būtų padalinti į tris dalis: 7 žiemos mėnesiai turi būti mokama po 1 r. 50 kap. už dieną, 4 vasaros po 1 r. 80 k., o darbymetį dvygubai“. Taip privalo elgties ir mūsų sodžiaus darbininkai—šaukia „Naujoji Gdynė“. Keista man, dėlko „N. G.“ padavė čion toki pavyzdį, juk gerai žinome, kad Amerikoje moka dar brangiau: ten lauko darbininkai gauna nuo 2 iki 3 dolerių už dieną, tai yra nuo 4 iki 6 rublių ir dirba tik 10 valandų. Jeigu tai butinai reikalauti pakėlimo algos, dėlko gi Lietuvos darbininkams reikalauti tiek kiek Prancūzijoje, o ne tiek kiek Amerikoje? Mat „N. Gdynė“ žino kur kaip mokama, tik slepia priežastis dėlko ten taip mokama, sužinojus viską darbininkams ne būtų noro streikuoti. Ir tikrai kas galima Prancūzijoje ir Amerikoje, tas nėra galima Lietuvoje.—Dėlko? Dėlto kad Lietuva nepalyginamai žemiau stovi už anus kraštus ir kulturiškai ir ekonomiškai. Dėl tos tai priežasties, kaip augščiau paminėta, ir be socialistų ir be streikų, bėga iš Lietuvos darbininkai, nes čia mažai temokama, darbas gi neapsimoka nedėlto, kad dvarponiai ir ūkininkai nori darbininkus išnaudoti, apgauti, bet dėlto, kad dirbimas žemės braugiai atseina, nes nėra pagerintų įrankių ukei vesti, o jų nėra, nes nėra kur grūdų parduoti: rubežius Prūsų uždarytas, muitas pakeltas, o pamažinus vežamiems javams iš Rossijos į Liepoją gelžkelio mokesnį, Rusai tiek privaro į mūsų kraštą visokių javų, kad Lietuviai turi pusvelčių savuosius pardavinėti. Kur gi jie tau mokės kiek socialistai reikalauja!—Paliginus mūsų laikų mokesnį lauko darbininkams su mokesniu 20 ar 30 metų atgal, matysime, kad tas mokesnis labai žymiai pakilo: 30 metų atgal vyrui mokėdavo algos metams 30—40 rub., moteriškai 10—15 rub., o dabar vyras gauna 70—80 rub., moteriškė gi 25—30. Paklauskime dabar kas pakėlė tą mokesnį, ar socialistai ir streikai?—Ne, jų nei girdėte nesigirdėjo. Pakilo mokesnis, nes kilstėlėjo pati žemdirbystė. Be abejonės po keliolikos metų vėl pakils, nes kasmetą eina alga didyn. Taigi bergdžias yra darbas „Naujosios gdynės“ kurstyti žmones prie streiko ir su prievarta algas sau kelti;—tokioje palengvė einančioje kulturiškoje pirmyneigoje streikas tik gali kenkti ir pragaištį visam kraštui atnešti. Vietoje kurstyti vienus prieš kitus, vietoje raginti rauti akį už akį, ar negeriau būtų, kaip dvarponių, taip ir darbininkų akis apšviesti, duoti jiems paregėti išminties ir teisybės saulę. Stebėtina dėlko socialistai garsina savę apšviestais, inteligentais, *vadovais vieny tikrai darbininkų*. Jeigu jie tikrai yra apšviesti ir „susipratusieji“ tai pagal teisybės tegul šviečia vienus ir antrus. Juk apskritai imant, mūsų dvarponiai ir ūkininkai nėra tai kokie proto galiunai, jiems teip-pat reikia apšvietimo ir susipratimo, kaip ir darbininkams. Argi dvarponiai ir ūkininkai delto, kad turi daugiau žemės, yra kitoki žmonės, ar jau prie jų spinduliai šviesos negali prieiti, ar gi jie taip yra pikti ir nedori, kad tik besipešant tegalima šis tas iš jų išgauti?

Yra čion aiškus nesusipratimas. „N. Gdynė“ ir panašūs jai „susipratusieji darbininkai“ perdaug siaurai žiuri į

Lietuvos žmones: darbininkas, bežemis—tai brolis ir draugas, o dvarponis ir ūkininkas—tai vilkas ir kraugerys! Taip tikrieji Lietuvos mylėtojai negali žiūrėti: Lietuvai kaipo tėvynei, visi vaikai yra! Taigi kas jaučia savyje spėkas ateiti jiems į pagelbą, pakelti jų kultūrą, pagerinti jų santykius ir būti, tegu ateina su augštu protu ir išmintimi, tik ne su pagaliu ir padegimais, tik ne su rustybe ir neapykanta. Lengva yra tamsuolius kurstyti, jų geismams pritarti, bet sukelti žmogaus jausmus, parodyti jam nepasiekiamus dalykus, daugybes prižadėti, į sumišimus įstumti ir nieko neištiesėti, tai tik bausis apjuokimas ir žvėriškas žmogaus kamavimas. Toks gi pasirodo tikslas „Naujosios Gdynės“, ji pati sakosi, kad jos darbas ardyti ir griauti—vesti kovą už busiantį pagerinimą, o darbininkai patįs tegu sau gerovę įsitaiso! Štai tau Magdė ir žuvis! *Uosis.*

Žinios iš visos Rusijos.

Valdybos parėdymai.

☞ Lietuvoje yra dvarai vadinami „majoratais“; pagal įstatymus ligšiol nebuvo leista tokių dvarų nei parduoti, nei užstatyti bankan. Yra teipogi dvarai, valdybos dovanotieji rusams; šitokie dvarai tik rusams leista buvo parduoti. Bet 24 spalių m. d. išėjo Viršiausis leidimas valstiečiams mažžemiams ii bežemiams pirkti minėtų dvarų žemes gabalais šituose atsikimuose: 1) jeigu valstiečio žemė susisiekia su „majorato“ ar „dovanotinio“ (zapovednį) dvaro žeme; 2) jeigu valstietis arenduoja minėtų dvarų žemės gabalą.

☞ Pirmojon Dumon valstiečiai galėjo rinkti iš savo tarpo ką norėjo, pertatai į atstovus pakliuvo nemažai mokytų valstiečių; bet antrojon Dumon valstiečiams leista rinkti tiktai gaspadoriai (tai yra: tie, kurie gyvena ant savo sodybos ir patįs ukę veda), Darbininkų rinkimo teisės irgi susiaurinta. Renkant į pirmąją Dumą, kiekviena fabrika, turinti 50 darbininkų, galėjo rinkties rinkikus. Jei fabrikos darbininkas turėjo nusisamdęs kvaterą, galėjo dar rinkti su kitais miestiečiais. Jeigu jis turėjo sodžiuje žemę, galėjo dar rinkti ir su valstiečiais. Bet dabar senatas paaiškino, juog fabriky darbininkai, kurie renka nuo savęs rinkėją, nebegali daugiau rinkti nei su miestiečiais nei su valstiečiais. Toliaus, senatas paaiškina, kurie valstiečiai negali būti priskaityti prie savižemių ir todėl negali dalyvauti smulkiųjų savižemių rinkimuose, tai yra: amžnieji činšininkai (sielskije viečnije činševiki),—valstiečiai rusai stačiatikiai, vientikiai, ir sentikiai, apdovenoti žemėmis Lietuvoje,—buvusieji laisvieji žmonės antrosios rūšies (b. volnije ludi 2 razriada). Negali dalyvauti rinkimuose tie arendoriai ir tie dvarų komisoriai (upravliajuščije) kurie kontraktus turi pajėmę ne nuo dvarinko, bet nuo arendoriaus.

☞ Katalikai, lankantieji cerkvines mokyklas, tapo paliuosuoti nuo mokinimos katekizmo prie pravoslavo kunigo (popo).

☞ Kad popėrių trirublinių daug atsirado kval-

čyvu, todėl valdyba dabar dirba naujos lyties trirublines, kurios rasit neužilgo pasirodys apyvartoje.

Vilniaus apskričio mokslo globėjas šiomis dienomis išsiuntinėjo žemųjų mokyklų direktoriams raštą apie tatai, juog vyresnybės panaikinta baudmė už slaptą mokymą. Likšiol Lietuvoje už slaptą mokymą buvo padėta didelė baudmė, o visoje Rusijoje buvo užtatai visai menka baudmė, Taigi nuošiol už slaptą mokymą nuimta įpatingoji baudmė, o palikta tiktai tokia baudmė, kokia padėta visiems Rusijos pavaldiniams, tai yra: 5 rub. štrafo už slaptą mokyklą sodžiujė (arba kaimoje), o 20 rub. už slaptą mokyklą mieste.

Teismai.

Kares-lauko teismų nusprendimu per praėjusią savaitę (nedelį) **sušaudyta** Lenkijoje 6 už išplėsimą monopolijų;—Latvijoje 13 už ginkluotus plėšimus;—Visoje Rusijoje 6.

Plėšimai ir užmušimai dar nesiliauja. **Rygoje** 23 spal. suimta 4 revoliucioneriai, pas jų rasta daug pinigų ir ginklų.—**Vilniuje** į Aronovyčiaus krautuvę įėjo 2 ginkluotu, sužeidė jį ir, pagrobė pinigus, pabėgo.—**Varšavoje** užmušta duonkepė, pinigai išnešti.—**Samaros** gubernijoje ant valstiečio Gračėvo buto užpuolė plėšikai, išmušė visą šeimyną, bet pinigų nerado.—**Helsingforse** į geležinkelio kontorą įsiveržė plėšikai, sužeidė kasierių ir konduktorių, pagrobė 74,000 markių; pinigus surado ir 2 plėšiku sujėmė.—Ties **Verchnednieprovsku** 20 ginkluotų užpuolė pačtą, sužeidė počtalijoną, pagrobė 63,000 r. ir pasislėpė. Taipat atsitiko ties **Bielgorodu**, kur pagrobta 26,000 rub.

Baisus užpuolis atsitiko 26 spal. m. d. Lenkijoje ant geležinkelio stoties **Rogov**. Prieš pat ateinant traukiniui, į stoties viršininko kontorą įėjo 5 ginkluoti ir, grumodami revolveriais, liepė nesijudinti iš vietos. Atejus traukiniui, ant platformos buvo 25 žmonės. Šuviais iš brauningų ir šautuvų jie išgązdino publiką, metė bombą į tą vagoną, kuriame važiavo sargybos kareiviai. Sprogimas buvo labai smarkus. Visi 16 kareivių tapo sužeisti; vagonas sugriautas. Antra bomba tuoi mesta į pačtos vagoną; kad šiuo sykiu išliko sveikas kambarys, kur buvo vežami pinigai, tai umai metė trečią bombą, kuri pralaužė sienelę; tadą plėšikai šoko ten, pagrobė 63,000 rub. ir keliatą piniginių pakėtų, ir pasislėpė. Iš keleivių nėvienas nenukentėjo. 4 kareiviai sunkiai sužeisti. Visas darbas atlikta per 20 minutų.

AREŠTAI.

Kaune paskutiniu laiku suimta apie 30 vyrų, įtariamų dėl įvairių politišku prasikaltimų 27 spalį m. d. policija, darydama kratas p.p. Rekošo ir Tilmanso fabrikose, sujėmė apie 50 darbininkų. Moskvoje irgi nemažai žmonių areštuota.

žinios iš Lietuvos.

Kaunas. Spalių 27 d. apie pusę vienoliktos prieš piet Jo Mylista Žemaičių Vyskupas Mečislovas Paliulionis teikėsi aplankyti neseniai atidengtąjį Kaune Viešą Lietuvių Katoliku Knygyną su skaitykla o taipogi ir „Draugijos“ redakciją. Garbų svečią pasitiko „Draugijos“ redaktorius kun. A. Dambrauskas ir buvęs prie to kun. Mikolas Skarupskas, vyskupo moksladraugis. Apžiūrėjęs redakcijos butą ir Knygyną Jo Mylista išreiškė savo džiaugsmą iš tos viešos lietuviškos įstaigos atidengimo, linkėjo Knygynui geros kloties, idant jis atneštų kuodaugiausiai naudos tiems, kurie juo naudosis. Potam sugrįžęs į redakciją gan ilgai kalbėjos apie reikalingamą energiškiaus platinti katalikiškas knygas ir laikraščius, apie jų pagerinimą ir padidinimą. Pagalios suteikęs palaiminimą redaktoriui meilingai atsisveikino ir sugrįžo į savo rumą, išbuvęs redakcijoj mažne ištisą valandą.

Kaunas. Kaip visur, taip ir Kaune socialistų gaspadoravimas visiems įkirėjo. Čia kaip mieste jie greičiaus gali susinešti ir savo „liuosybės“ darbą varyti. Bet ta jų „liuosybė“ yra karti, ipač' kad jie garsindami liuosybę, tveria didžiausią vergiją. Sodžiuose tos jų „liuosybės“ netaip buvo atjausta, kaip mieste po fabrikas, kur jie par prievartą, garsindami užmušimą, arba nuo darbo atstojimą, priverčia darbininkus duoti visokias mezliavas oratoriams (t. y. pamokslininkams) apmokėti ir knygoms išleisti, kurios šmeižtu tikėjimą ir dvasiškiją, kurstytu prie žmogžudysčių, deginimų, plėšimų ir t. t. Jei kas jiems ką priešinga kalba arba atsisako nuo mokesčio socialistų reikalams, tokį žmogų jie išmeta iš fabrikos ir tokiu budu jis turi atlikti be darbo ir be duonos. Fabrikose, kuriose po kelis šimtus žmonių dirba, socialistai terorizavo visus ramius darbininkus. Užtekdavo jų kelių, kad gązdinti kelias dešimtis ramių žmonių; visi jų privendavo; širdyje kiekvienas manė, kad taip yra blogai. Nežinai, žmogus, rytojaus ar sulauksi, o sulaukęs gal busi atstatytas nuo darbo. Visiems buvo trošku toje socialistų „liuosybėj“. Darbininkai katalikai ėmė galvoti, kaip apsiginti nuo socialistų—mušikų, ir vadovaujant kun. Olšauskiui, sutvėrė draugiją pavadintą: „Kauno Katoliku darbininkų draugija, švento Juozapo globai pavesta“. Tos draugijos tikslas yra rupinties pagerinti medžiagišką darbininkų buvį, apšviesti ir reikalui užėjus šelpti sąnarius; suteikti darbininkams padorius pasilinksminimus. Tam tikslui tapo surašyti įstatymai, kuriuos gubernatorius užtvirtino. Nuo fabriko p. Tilmanso draugija gavo didelę triobą, talpinančią lig 1000 žmonių viename kambaryje, kad čion suseję darbininkai galėtu draugiškai pasikalbėti apie savo reikalus. Socialistams tas labai netiko, užvis kad trumpame laike užsirašė į draugiją 600 darbininkų, kurie fabrikose jau viens už kitą stojo ir prie rin-

kliavų nebesidėjo; sumažėjo socialistams įeigos oratoriams užlaikyti. Jie malonėjo tą draugiją išblaškyti, todėl draugijos įsteigtame teatre laike vaidinimo ėmė dainuoti revoliucijos dainas ir švilpauti; paskui jie užsigeidė į savo rankas paimiti pono Tilmanso salę, atiduotą „šv. Juozapo draugijai“. Bet ir tas jiems nepasisekė, nes darbininkai bijojo betvarkės ir kad salė nebūtų visai valdžios uždengta. Tuomet socialistai ėmės paprasto savo įrankio t. y. daužymo, ardymo, mušimo ir t.t. Tai-gi vieną dieną jie supjaustė scenos uždangą (kurtiną)—didelį ant drobės paveikslą. Bet to socialistams buvo dar parmažai. Vakaraus darbininkai arti dvidešimties ateina į minėtą salę mokyties muzikos. Štai vieną vakarą pradėjo socialistai pro langus šaudyti; Dievo laimė, kad nieko neužmušo nei sužeidė, nors kulkos krito ant grindžių. Negana to, vakare, kad patinka einant mūsų draugininką, puola mušti; taip jau du darbininkų primušė. Iš tokio pasielgimo galima yra pažinti, kas tai par žmonės, kurie savę vadina socialistais; sakos duosią liuosybę, o štai kas nešoka pagal jų dudos, tad tokiam žmogui krinta ant galvos kulkos ir lazdos. Kas bebutu, kad socialistai paimtu į savo rankas valdžią? Matos, butu tuomet visų persekiojimas ir prispaudimas, jei dabar mažai jų esant, jau lipa visiems ant sprando.

Nežiurint į tokias kliutis iš socialistų pusės, šv. Juozapo Draugija vis auga ir savo darbą veikia. Sąnariams kas-kart yra lengviau, nes viens už kitą stoja. Fabrikose jau nebereikia socialistų bijoti, kaip pirmu, kad buvę; socialistams darant kokią šunybę: ar išmetant suvis bereikalo koki žmogų iš fabrikos, nieks neužstodavo, ar pradėjus ką mušti, visi šalinosi, palikdami piktadariams. Šiandieną jau kas-kits: katalikai susivieniję stovi viens už kitą. Taip už trijų savaitių socialistai apskundė vieną darbininką, draugijoje veiklesnį, fabrikos valdybai, norėdami jį iš fabrikos išmesti; kad jis išsiteisinęs pagrižo prie darbo ir pasakojo, kas ant jo primeluota, tuomet vienas darbininkas neprigulįs prie draugijos, pritarė, kad skunda buvo suvis begėdiška, be jokio parėmimo. Tam pritarėjui sudavė socialistas su kumsčia į krutinę, tas užpykęs režė atgal, kad net socialistas apvirto. Pasibaigus darbui socialistai mėgino pakelti muštynes, primušti keliatą Draugijos sąnarių, kad visi jų bijotu, bet tą kartą sutiko stiprų pasipriešinimą iš pusės susivienijusių, kurie užstojo už savo draugus ir taip palamdė socialistus, kad nuo to vakaro paliko švelnešni ir savo nagų daugiau neberodo.

Šv. Juozapo Draugijos sąnarių.

Veviržėnai. (Kauno gub. Raseinių pav.). Vieną šventvakarį vartau lapus „Ned Skait“ № 40. Žiuriu—straipsnelis iš Veviržėnų, p. Svirplio rašytas, ir akis išplito. Kas per vienas! Ir žingeidumo pilnas—bakt, tuojau ir perskaičiau. Ar žinai, nors ir Svirplys rašo, tečiau nieko sau, ir kad ne butu persu-

dyta, visai neblogas straipsnelis išeitu; o dabar truputį persurus ir perrugštus—kakta skaitytojui ruki-lojas. Kad ne kiekvienas skaitytojas raukysis, tai su-prantamas dalykas, bet tiktai tas, kurs gerai pažįsta veviržėniškius ir jų padėjimą—tas gali abipusiai spręsti šitą dalyką. Dalis tiesos priguli ir ponui Svirpliui; todėl, kad nenuskriausti jo, atiduokim, kas jam žadėta, kaip antai: tuos namus, kurius aprašo, kurius gerai žinojo, nes ilgai juose gyveno ir savo migdančią giesmę kas vakarą lig išnakčių traukė. Pui-kiai todėl aprašo. Kad žydai juos sugriovė, regėjo, ir žinoma, su širdgila ant to žiurėjo; bet kokiuo budu ir už kiek žydai tuos namus įgijo, tai—rodos—ne Švirpliui žinoti. Svirplelis, matyt, žydų nuskriaustas, gal ir apdaužytas (kas ten žino), it proto nustojęs, šaukia: „žydai, žydai namus griaua!... katalikai kapų netaiso!...“ Jei žydai tavę nuskriaudė, iš namų iš-varė, tai ant jų šaukie, juos skūskie, o kuomgi čia katalikai kalti? Turbut, p. Svirplys nei sykio nėra nuėjęs ant laidojamųjų kapų, kurie keliatas metų at-gal aptaisyta. Na, teip ir bus... Butų pradžiugęs, jei butu juos aplankęs, rasit ir pagyręs, o niekadose teip veviržėniškių neapšaukęs! Arba kad aplankęs nors butų bažnyčią, čia nusistebėjęs butų milžinišku aptaisymu šventoriaus. Kad nors kelis butų pašne-kinęs, be abejo galima sakyti, butų išgirdęs: „ma-nome statyti naują bažnyčią“; o jei panorėjęs butų prieštarauti, kad dabartinė gali dar ilgai pastovėti, tai kaip su kirviu į kaktą butų gavęs: „ar lauksi, kol apluš?“ Šitai, ką butų išgirdęs. O dabar, gal per slenkstį tiktai žengdamas, paskiaus žydų vejamas, pamatė anus kapus, nors tikrai apleistus (niekas čia neprieštarus); bet teip nešaukie, kad veviržėniškiai apsileidę. Argi, brolau, viską už kartą apteksi? Gerai sakoma yra: du zuikiu pasiginsi—nėvieno negausi. Tą priežodį veviržėniškiai gerai žino ir jį pildo. Tu-rėk kiek nors kantrybės, viską veviržėniškiai patai-sys: ir kapus aprėdys padoriai, kaip aptaisė švento-rių (dveji kapaai yra Vevirž.), ir biblijoteką—knygy-ną įkurs, ir mokyklą lietuvišką įrengs. Viskas, mat, brolau, reikalauja laiko. „Greitai puolęs—sako prie-žodis—akis išdegši“. Susipranta veviržėniškiai ant visko ir turi iškur viską steigti, tiktai laukia paragi-nimo nuo vadovų.

Katinas.

Utenoje. (Kauno gub.) p. Leonas Baltrunas per turgų ketvergais ant turgaviėtės. o šventadieniais po pamaldoms ties šventorium pardavinėja atskirus numerius „Nedėl. Skaitymo“, „Šaltinio“ ir „Lietuvos Ukininko“. Tai pagirtinas darbas, nes platina sveiką apšvietimą.

Judrėnai (Raseinių pav.) **Žmonių nesupratimas.** Neperseniai (šių vasarą) paliepinu J. M. Žemaičių vyskupo Judrėnų pilija pakelta liko į parapiją. Žmo-nės pirmiaus buvo sutikę rašytis prie Judrėnų para-pijos, bet pradėjus kaikurioms boboms stengti prieš tą užmanymą, ir vyriškiesi ėmė trauktis atbulai. Lab-

jausiai dabar priešinos veviržėniskiai ir švėkšniškiai. Vieni sakos, turį gražius kapus savo parapijoje, antrieji — dar gražesnę, naują bažnyčią. „Kaip gi, sako jie, mes galime atsižadėti savo parapijų, prie kurių prigulėjom keliatą šimtų metų“! — Bet jeigu visi Žemaičių vyskupijos katalikai butu tokiais kietgalviais kaip judrėniškiai kad yra, tai likšiol tiktai didesnieji miestai butu pas mus turėję parapijines bažnyčias. Juk iš aplinkinių bažnyčių, Veviržėnai ir Endrejavas pirm šimto metų buvo Rietavo pilijomis. Kad ilgai nei skaitlius žmonių apie tas pilijas pasidaugino, o su juo ir bažnytiniai reikalai pasididino, Žemaičių vyskupai suteikė minėtoms pilijoms, kaip ir daugybej kitų, — parapijų tiesas. Pertatai norėta Bažnyčios šv. palengvinti žmonėms atlikimą krikščioniskų reikalų: šliubų, spavednės, o padėti kunigams prie pasekmingesnio platinimo tarp žmonių tikėjimo mokslo ir prie lengvesnio prižiūrėjimo doriško parapijos stovio. Iš to atžvilgio Judrėnuose butinai reikia kad butu parapija; nes dabar jei kurio vaiko tėvai nepaslenka į Judrėnus vadžioti ant katekizmų, — sakos vadžiojantįs į savo parapijos bažnyčią, o prieš parapijos kunigus teisinai buk Judrėnuose viską atliekantįs; per tatau judrėniškiuose vaikai visųmenkiausiai moka katekizmą. Su kitais dvasiškais reikalais ir gi ne lengvas rokundas tokiam užkampyje. Kad Judrėnų klebonas rengias pabausti kokį apsileidėlį, tasai sakos-nesas Judrėnų kunigo parapijoniu, o jei parapijos klebonas turi kokį reikalą prie kokio nors judrėniškio, tai gaus atsakymą: mes turim savo kunigėlį. Dėlto apie tokias pilijas, kaip Judrėnai, žmonės tankiausiai esti tamsūs ir apsileidę krikščioniškame gyvenime; idant vistą prašalinti, mūsų Šviesiausias Vyskupas noriai tvirtina naujas parapijas, iš pilijų teikiamas. Kitur žmonės džiaugias iš to, o vieni judrėniškiai šiaušias kaip ežiai, nors judrėniškiams už vis labjaus turėtų rūpėti parapijos įkurimas: keliai į aplinkines parapijas baisesiai, per girias-pelkės reik bristi po dvi tris mylias, o pavasarį ir rudenį — tiesiog kojos negalima iškelti — tokie patviniai randas aplinkui, o Judrėnų bažnyčia čepat¹⁾ 4—5 varstai. Ponas Bucevičė, Judrėnų koliatoris (globėjas) duoda naujai parapijos bažnyčiai 2 valaku žemės ir apie 500 r. algos vietiniam klebonui, o jai parapijos nebus — visi tie užrašai, išnykus Bucevičių giminei, arba perėjus dvarui į nekatalikų rankas — turės išnykti, o kas bus tuokart su Judrėnų bažnyčia? Ją taisyti ir palaikyti vis tiek turės aplinkiniai gyventojai, tiktai jiems daug lengviaus bus tą atlikti parapijai esant negu pilijai kad reikia šelpti dvi bažnyči. Tat nesiožaukit judrėniškiai! Dabar mūsų bažnytėlė vadinas **duktė** („filia“ lotiniškai duktė), o įsikurus parapijai bus **motyna**, mums patiems bus didesnė iš to garbė. Juk ir vaikai,

¹⁾ Kaikurie arba visai neina bažnyčion, arba brenda per purvus 2 myli į kitas bažnyčias, kad kas „nepirašytu prie Judrėnų parapijos. Toki čė žmonių atkaklybe“!

kad užauga skirias nuo tėvų, įsikurdami kiekvienas savo šeimyną. Nejaugi judrėniškiai vis dar tebėra kudikiais žinduoliais, kad nenori savosios parapijos turėti? O ką su mūsų buvusiųjų parapijų bažnyčiomis, — tai juk niekas negina jas lankyti ir gerėtis jomis, kiek kam tinka. Tas pats bus ir su kapais: kas panorės tapyti nabašninką porą mylių lig savo senybės parapijos kapų, niekas jam tos laimės nepavydės. — Jeigu gi mūsų gerbiamas seniukas klebonėlis nediktuos, vyskupas be abejonės duos jam pagelbininką... Tai ko čė taip spirtis?... *Ū. Bočkienė.*

Iš Žemaičių Vyskupijos.

29 Spalio mėnesio dienoje Jo Mylista Vyskupas Sufraganas Seminarijos bažnyčioje išventė į kunigus Stanislavą Kučą. Į subdjakonus: Antoną Bombauskį, Petrą Blaževyčių, Pranciskų Čepulį, Stanislovą Dailidonį, Jurgį Dervinskį, Stanislovą Ercių, Antoną Garlauskį, Stanislovą Irtmaną, Mikolą Jankevyčių, Mikolajų Concevyčių, Kazymerą Kriščiuną, Joną Matulį, Petrą Nacickį, Joną Alekną, Juozapą Raštutį, Joną Švagždį, Antoną Šveistrį, Juozapą Talmantą, Aleksandrą Žebrauskį.

19 Spalio mėnesio dienoje Katedros bažnyčioje atsilaike instaliacija dviejų garbės kanaunykų kun. Pranciškaus Pacevyčiaus ir kun. Jono Katelės.

Iš Magliavo arcivyskupijos.

Peterburgas. 24 rugsėjo iš sakyklos atsisveikino su parapijonais šv. Kazimėro bažnyčios kunigas Urbelis. Visi jo gailisi, o labiausiai mės, Putilovo fabrikos darbininkai-lietuviai. Mums jis sakydavo lietuvišką pamokslą; pas jo mės gaudavome naudingas pataitis; žadėjo įrengti mums lietuvišką knygyną ir skaityklą. Jautėme, kad jis mus myli, todėl mės prie jo glausdavomes visokiais reikalais. Tik gailu, kad teip trumpai tebuvo pas mūsų — tik 3 mėnesis. Meldėme dvasiškos vyriausybės, idant ji pas mūsų paliktu, nes nēr lengva rasti, kurs teip užjaustu vargšą lietuvių visur niekinamą ir skriaudžiamą. Rasit Dievas atsiųs mums palinksmintojį kito dvasiškojo tėvo įpatoje.

Vargdienis.

Kaltinėnai (Rasein. pav. Kauno gub.). Šiose dienose valdžios privatiškai pakviesta mūsų kun. kamendorius vietinēn mokyklon mokinti vaikų lietuviškos kalbos, iki nebusias paskirtas į Kaltinėnus tam tikras mokytojas. Tas valdžios prie kuningo atsikreipimas pasiremia, kaip teko girdėti, ir ant pernykščio vyrų nuo žemiečių viršininko reikalavimo, idant šiam kartui neesant mokytojaus lietuvių, mokslas butų pavestas vietiniam kuningui. Dabartinį valdžios pakvietimą kuningas priėmė ir vaikus mokinti lietuviškai skaityti ir rašyti prižadėjo, pažymėdamas vienog, jog tuo savo lankymu negalėsias ir nenorįs užganėdinti žmones, kurie teisingai trokšta savo vaikams mokyklos vedamos lietuviškai-katalikiškoje dvasioje, kame visi mokslo dalykai butu išguldinėjami vaikams jų prigimtoje lietuviškoje kal-

boje, o rusų kalbai butu suteikta tiek, kiek iki šioliai valdžios buvo duodama lietuviškai kalbai. *Viensėdis.*

Žinios iš užrubežio.

Chinai. 22 Spalių mėnesio rašo Katalikų misijonieriai, srityje vadinamojo Kijangtu viešpataujas badas. Apie dešimtį milijonų žmonių neturi ko valgyti ir nori išeiti į kitas šalis, bet valdžia neleidžianti išeiti ir nieko nedaranti, kad žmonėms parupinti maistą. Dauginas dėl tos priežasties judėjimai.

Anglija. 24 Spalių m. Portsmuto mieste kilo jurininkų maištas, kursai prasidėjo iš mažos priežasties, o paskui pasidarė labai opus. Priežastis buvo šitokia. 24 spalių m. iš kazarmų išvedė į laukus muštravoties 500 pečkurių; laike muštros užėjo audra su lietuvių; jurininkai, nelaukdamy paliepimo, apleido muštros plečių ir sumišę grįžo į kazarmas. Dėl kaltųjų nubaudimo tapo paskirta kazarmų salėje nauja muštra. Kada oficerius pareikalavo pirmąją eilę priklaupiti, kad jis galētu geriaus susikalbėti su antrąją, tuomet pečkuriai jo nepaklausė. Muštra pasibaigus jie susirinko į karčemą ir nutarė reikalauti paliuosuoti jų suimtojo draugo. Gauja iš 300 ipatų apipuolė oficiėrių kvateras ir jos žymiai pagadino, laužydama ir daužydama viską, kas tikt po akių pakliuvo. Pašaukti kareiviai numaldė maištą ir sujėmė kelis šimtus pečkurių.

Anglija. Daug ergelio pridirbo Londone parlamente (Anglijos Duma) motėris, kurios įėjusios į tą rumą ėmė balsiai šaukdamos reikalauti, kad ir motėris galėtų lygiai su vyrais rinkimuose dalyvauti ir į parlamentą kad teipogi galėtų buti išrenkamos. Nelipšnius ponias policija išprašė laukan, o teismas nubaudė jas ant keliatos muštinių (rublių). Reikia čia priminti, jog Anglijos parlamente senovėje po kelisysk motėris buvo ir parlamente dalyvavusios, pav. Edvardo III ir Enriko I laikuose.

Ispanija. Visų kraštų laisvamaniai, neiškiriant ir Rusijos negali atsidžiaugti, kad ministrai išdirbo įstatymo projektą, pagal kurio Ispanijos pavaldiniai vinčiaus bažnyčioje galėsią ir neimti, užteksią, gird, užsirašyti tam tikrose valdiškose kancelarijose. Kadangi Ispanijos abiejų lyčių katalikai draug su visa dvasiškija prieš tokio nekrikščioniško įstatymo užvedimą protestuoja (priešinasi), tai valdininkai baugina katalikus o ypač kunigus, visaip nubausią, tuotarpu visgi nusiuntė savo atstovą pas popiežių Pijų X: gal tikisi ir patį popiežių įbauginti. Žadama dar naikinti klioštorius—ginti laukan vinuolius, užginti katalikams savo mokyklas ir k., ant galo atskirti Bažnyčią nuo valstijos, kaip tai daroma Prancijoj.

Vokietija. Poznaniaus ir Silezijos lenkams teipogi nemažas smugis, kadangi Vokiečių valdžia įsakė

net ir katekizmo mokyklose vaikus mokinti vokiškoje kalboje. Visų mokyklų vaikai atsisakė tokio religijos išguldymo klausyti.

Aukos.

Ant naujos **bažnyčios** „Nekalto Prasadėjimo Panelės Švenčiausios“ statomosios **Mintaujoje**,—šiamė rudenyje po parapijas Žemajčių Vyskupystės surinktos sekančios aukos:

1) Liepojuje	261 r. 79 k.
2) Joniškyje	258 r. 20 k.
3) Pašvytinyje	148 r. 48 k.
4) Šidlave	245 r. —
5) Radvyliškyje	40 r. —
6) Alšvangoje	249 r. 80 k.
7) Šenberge	190 r. 50 k.
8) Skuode	50 r. 25 k.
9) Mosėdyje	30 k. 61 k.

Iš viso surinkta 1474 r. 63 kap. —už kuriuos gerbiamojo „Nedėldienio Skaitymo“ skiltyse išreiškiu savo širdingą „ačiu“.

Mintaujos bažnyčios klebonas

K. Jassėnas.

— **Kauno vyrų gimnazijos** lietuvių kalbos mokyktojaus apmokėjimui paaukojo:

Kun. Konst. Oišauskis	5 r.
„ Kaz. Petreikis Kreting. kleb.	20 r.
„ P. Dogelis	2 r.
„ Bikinas	5 r.
„ Janeliunas	3 r.
„ Juoz. Leikus	5 r.
„ Šleivis	3 r.
Ukin. Bočkus Rietavo parap	5 r.
Kun. Petras Vaitekunas Bukonių kleb.	3 r.
Kun. Žylinskas Zarasų Klebonas	5 r.
Kuu. A. Pavilionis	3 r.

— **Dusetiškių kalinių šeimynoms** šelpti, kurių penėtojat (tėvai, vyrai, broliai) sėdi kalėjimuose už riaušes 1905 m. 18 balandžio, paaukojo:

Kun. Naudžiunas Akmenės kleb.	5 rub.
„ Šleivis	5 „
„ Al. Dambrauskas „Šv. Kaz. Draug“ pirm	3 „
„ Dogelis	1 „
„ Tumėnas	5 „
„ Profesorius Skvireckas	1 „
„ Petr. Vaitėkunas	1 „
„ A. Pavilionis	1 „

— Nuo įkurimo komitėto iki 1 sios Rugsėjo dienos Kauno *Viešam Lietuvių Katalikų Knigynui* (Bibliotekai) gyvais pinigais paaukavo:

Kun. Kaz. Žebrys	25 r. — k.
„ Jurgaitys Šyl. kl.	1 r. —
„ Kasperavyčius	1 r. —
„ Vasiliauskis Varn. kam.	1 r. —
„ A. Naudžiunas Akmenės kleb.	5 r. —
„ Venckovyčius	1 r. —
„ Špakevyčius	1 r. —
„ Paliukas	1 r. —
„ Ulickas Jonav. klebonas	— 50 k.

„ J. Meškauskis . . . . . 10 r. —
 „ J. Novickis Krak. Dž. nuo Krakių Džia-
 konijos kunigū . . . . . 27 r. —
 Jš viso 73 r. 50 k,
 Draugę su min. № 42-45 N. S. auk 440 r. 20 k.
 Viešo L. K. K. valdyba.

Naujos knygos.

Šv. Kazimiero Draugijos naujai išleistos knygos. **Moterystė.** Trumpi patarimai moterystėn einantiems ir moterysteje gyvenantiems. Pagal kun. A. Brykčinskį sutaisė kun. J. D-lis. **Kaina 10 k.** **Kruvina revoliucija ar ramus kultūros darbas?** Parašė **Druskis** Kaina 3 kap. „**Naujoji Valdžia**“. Parašė **Druskis**. Kaina 2 k. **Graži vaikų knygelė.** Pagal kun. Schmidą sutaisė N. N. Kaina 7 k. **Grait išeis Kauno Kalendarius 1907 metams** su dailiais vaizdeliais ir **Katalogas knygų** katalikiškoms skaitykloms su naudingais patarimais. Parengė kun. Š—vys

Naujai pataisyta ir atspausdinta „**Paaugusių žmonių knygelė**“ **Vyskupo M. Valančiaus**. Kaina 20 k.

Galima gauti Kauno knygynuose ir pas kun. P. Do gėlį (Kauno Katedr. Bažn.). Perkantiems nuleidžiamas nemažas nuošintis. Pinigai tos knygelės paaukuoti Kauno Viešam Lietuvių-Katalikų knygynui.

Pranešimas

ka-tik išėjo iš spaudos:

Šventa mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Evangelija ir Apaštalų darbai. Vertė ir paaiškinimus pridėjo kun. *Juoz. Skvireckas*, Žemaičių Seminarijos Profesorius. Knygos kaina **1 rublis**. Puslapių knygoje VIII—438.

Liko dar nedaug egzempliorių atspausdintų ant geresnio popierio, kurių kaina 2 rub. su prisiuntimu.

Galima gauti knygynuose ir pas išleidėją (Adresas: kun. *Juoz. Skvireckas, Kaune*).

Nuo Redakcijos.

„**NAUJOSIOS GADYNĖS**“ № 20 kažinkieno ant pačtos buvo idėtas į „Nedėldienio Skaitymą“ ir išsiuntinėtas kaikuriems mūsų skaitytojams. Prieš tokį išnaudojimą mūsų laikraščio protestuojame ir vienkart apskelbiame, kad nei „Naujosios Gdynės“ nei jokių kitų laikraščių pridėję prie „Ned. Skaitymo“ nevienam nesiuntėm.

Klaidų pataisymas.

№ 45 sąrašė pasirašiusiųjų ant akto atvėrimo Viešo L. K. Knygyno Kaune praleista kun. profesorius *Jonas Valavyčius*, Komiteto sąnarys.

JAVŲ KAINOS (už pudą).
Ryga Spal. m. 23 (5 lap.)

	R.	K.	R.	K.
Rugiai	—	91	—	92
Avižos geresnės	—	78	—	80
„ prastėsnės	—	76	—	77
Miežiai	—	71	—	73
Sėmens (kuršo)	1	38	1	39
Sėmens (tyrų)	1	42	1	43
Sviestas I ruš.	—	36	—	39
„ II „	—	33	—	35
„ III „	—	30	—	32

Redaktorius Pralotas **A. Karosas.**

BAŽNYTINIŲ DRAPANŲ DIRBTUVĖ
Cecilijos Baranauskytės
 Kaunę. Viešasis (paradny) placas. Fišero nmai.

*****
 * Ką tik atspausdintas ir pardavinėjamas lietuviš- *
 * kos kalbos *
KALBAMOKSLIS.
 Parašė *Adomas Stuobris*. KAINA 25 kap
 Gaunamas *L. Jakavičiaus* knygynuose. Rygoje, Ka-
 talikų gtv. № 20, arba Pilies gtv. № 16. 3-1
 *****

Ką tik apspausdinta ir padavinėjama
NAUJA GIESMIŲ KNYGA
 (Kantičkos) **MOTIEJAUS VALANČAUSKIO**,
 su pridėjimu daugelio gražių ir reikalingų giesmių:
 Žemaičių Vyskupo *Mečislovo Palliuliono* peržiūreta
 ir patvirtinta (aprobata).
 KAINA paprastuose apdaruose 50 k. Knygyninkai
 ant jų gauna gera uždarbį. Kreiptis šiuo adresu:
 RYGA, Katalikų g. № 20.
L. Jakavičiaus knygynas ir spaustuvė.

*****
 * Pikelių parapijoj' pernai prieš Žolių šventę iš *
 * nakties prapuolė pamišusio proto moteriškė, kuri *
 * lig šioliai neatsirado, nors buvo labai jieskoma. *
 * Metų ji turėjo 60, nemažo augumo, išrodė persir- *
 * gusi; jos vardas Marijona. Jei kas ją atrastu arba *
 * žinotu ją numirus, prašome pranešti Pikelių klebo- *
 * nui (poėt. st. *Pikeli Kov. g.*) Jiesko jos vyras Žel- *
 * vys ir duktė. *
 *****

Vagies palikta kumelė šviesiai—širma, di-
 delė, 7 m., rasta 22 spalį m. d. Bernatonių
 kaimė Raudondvario valsčiaus Kauno pavieto
 prie Nevėžio upės, laikoma Raudondvario
 uredninko rankose.

*****
Parduodu PALIVARKĄ 124 dešimtinis viename gabale,
po 100 rublių už dešimtina;
 žemė derlinga, pievos geros, dalis upės, ukiškietji trobe-
 siai, 3 varstai nuo miestelio. Banko skolos 5 tukstančiai.
 Adresuoti: Kauno gub. st. Varniai B. Piečkauskienei.